

Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d. : 19 augustus 2025
Zaaknummer : 202530830
Afdeling opsteller : Maatschappelijke ontwikkeling
Bereikbaar onder : +31455278664, simone.kerkhove@brunssum.nl
Portefeuillehouder : Vérénice Hermans
Raadsvergadering d.d. : 16 september 2025
Uiterlijke datum : Niet van toepassing

Aan de raad,

1. Onderwerp

Plan Onderwijsachterstandenbeleid Gemeente Brunssum 2025-2030

2. Uitgangssituatie (WAAROM?)

a. Aanleiding

De Lokale Educatieve Agenda (LEA) is een instrument om het lokaal onderwijsbeleid vorm en inhoud te geven. De LEA is een wettelijke verplichting op basis van de Wet Primair Onderwijs. Het is een instrument voor gemeenten, schoolbesturen en overige partners om tot gezamenlijke afspraken te komen over het onderwijs- en jeugdbeleid.

Onderdeel van de LEA is de gemeentelijke verplichting om een Plan Onderwijsachterstandenbeleid te hebben en uit te voeren, in ieder geval op het gebied van VVE (Voor- en Vroegschoolse Educatie).

b. Huidige situatie/probleemstelling

Zowel de huidige Brunssumse LEA als het OAB-plan moeten geactualiseerd worden. Hiertoe zijn de huidige plannen geëvalueerd door met alle betrokken partners te spreken. De input t.b.v. Brunssumse Educatieve Agenda (BEA) is bij de partners opgehaald en wordt nu door de Regiegroep vanuit de BEA concreet uitgewerkt. De BEA wordt door het College vastgesteld en ontvangt u ter kennisname, na vaststelling door het College. Tijdens de Raadsinformatiebijeenkomst op 23 april 2025 bent u geïnformeerd over de BEA.

Aan de hand van de evaluatie is een nieuw Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) opgesteld (zie bijlage).

3. Gewenste situatie (WAT?)

a. Wat willen we bereiken?

Alle kinderen en jongeren kunnen zich ontwikkelen tot veerkrachtige, betrokken burgers, ongeacht hun achtergrond, begeleidingsbehoefte of postcode.

b. Kadern

1. Eerdere besluitvorming

Op 4-2-2020 heeft de Gemeenteraad het huidige OAB-plan vastgesteld (Raadsbesluit 2020/11; BBV nr. 963534).

Op 7/3/2023 heeft het College de LEA t/m 2024 vastgesteld (BBV nr. 202272773).

2. Traject tot dusverre

Met alle partners die in het Onderwijsveld werken, is gesproken over de huidige voorzieningen/interventies/projecten over effecten en resultaten. Aan de hand is het OAB-plan opgesteld. Op 23 april jl. hebben wij u tijdens een Raadsinformatieavond geïnformeerd over het proces rondom de BEA. De kadernota's Herijking Sociaal Domein en Koerskompas zijn reeds door uw Raad vastgesteld.

3. Rol/ bevoegdheden college van B en W

Het College van B&W stelt de BEA vast. De gemeenteraad stelt het OAB-plan vast.

4. Algemene beleidskaders (landelijk/ provinciaal/ lokaal)

- Wet Primair Onderwijs (WPO)

- Wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang (IKK)
- Jeugdwet
- Leerplichtwet
- Landelijke wet-/regelgeving Onderwijs (Passend Onderwijs, inclusief onderwijs)
- Toekomstvisie Brunssum (Koerskompas)
- Herijking sociaal domein
- Hervormingsagenda Jeugd
- Ontwikkeltraject Jeugd Brunssum, Kerkrade, Simpelveld m.b.t. Jeugdbeleid
- Regionale afspraken (o.a. Doelgroeparrangementen, Trendbreuk/Kansrijke start)
- Educatieve Agenda Parkstad
- Coalitieakkoord Brunssum

5. Past het voorstel in de strategische visie/ relatie met uitvoeringsagenda?

Ja, het voorgestelde beleid m.b.t. OAB past in de uitvoeringsagenda: o.a. inclusie, preventie, gelijke kansen.

6. Relatie met programmabegroting/ financiële gevolgen

Met het vaststellen door de Gemeenteraad van de Brunssumse visie "Koerskompas" is het beleid bepaald om te investeren in onze kinderen. In het vastgestelde document "Herijking Sociaal Domein" krijgt het onderwijsbeleid een fundamentele basis om dit beleid te realiseren. Dit geldt ook voor de Hervormingsagenda Jeugd(wet). Om de doelen uit deze kadernota's te kunnen realiseren, is de verbinding met het onderwijs noodzakelijk. Het is belangrijk om zaken in de context van het gezin op te pakken. De huidige inrichting van het onderwijsbeleid staat niet zozeer ter discussie: de interventies/voorzieningen zijn vooral gericht op preventie en inclusie, maar de financiering hiervan vraagt om het maken van keuzes door het College en de Gemeenteraad. Tot nu toe is het onderwijsbeleid uit specifieke uitkeringen van het Rijk bekostigd. Deze budgetten zijn niet meer toereikend c.q. beschikbaar om het huidige beleid voort te zetten. De gemeente Brunssum beschikt niet over een 'eigen' gemeentelijk budget voor onderwijsbeleid. Dit in tegenstelling tot onze buurgemeenten.

De gemeente ontvangt van het Rijk een SPUK (specifieke uitkering) voor Onderwijsachterstandenbeleid. Vanaf 2019 is dit budget OAB voor diverse gemeenten (waaronder de gemeente Brunssum) behoorlijk gestegen, vanwege toepassing van nieuwe CBS-criteria voor de berekening van achterstanden. Het budget OAB kan worden ingezet voor het voorkomen/aanpakken van onderwijsachterstanden voor kinderen tot en met 12 jaar (basisschoolleeftijd). Dit kan een breed palet aan maatregelen zijn, zoals we afgelopen jaren hebben gedaan.

In het OAB-plan is in hoofdstuk 8 de begroting opgenomen voor de kosten en financiering vanaf 2026. Vanaf 2026 is structureel een aanvullend budget nodig van € 322.000,00. Dit bedrag wordt bij de samenstelling van de begroting 2026 bijgeraamd.

Voor 2025 is er incidenteel een aanvullend budget nodig. Dit betreft een bedrag van € 315.000,00. Na instemming door College en Gemeenteraad, wordt dit bedrag via de tussentijdse begrotingswijziging nr. 19 vanuit de algemene middelen bijgeraamd.

Bovenstaande bijraming komt ongeveer overeen met het in 2020 geschrapte gemeentelijk budget VVE/OAB ad. € 365.000,00. De extra middelen kunnen geboekt worden op produktnr. 430005, kostensoort 441200.

c. Argumenten en overwegingen

Ieder kind verdient vanaf het allereerste begin optimale ontwikkelkansen. Onderwijsachterstanden ontstaan wanneer deze kansen niet toereikend zijn of onvoldoende aansluiten bij de individuele behoeften en levenslijn van het kind. Daarom moet de inzet van OAB-middelen niet alleen gericht zijn op het vergroten van bereik, maar vooral op het verbeteren van de kwaliteit, passend bij de unieke ontwikkeling van ieder kind. Daarmee voorzien we in een juiste aansluiting met de onlangs door de gemeenteraad aangenomen plannen "Herijking Sociaal Domein" en "Koerskompas". Binnen de regio wordt, daar waar mogelijk, aangesloten op gezamenlijke lijnen, maar de lokale focus blijft leidend. Monitoring, jaarlijkse evaluatie en eventuele bijstellingen vinden plaats in nauwe samenwerking met betrokken kindpartners.

Bij het opstellen van de plannen hebben wij het onderwijsbeleid gekoppeld aan het jeugdbeleid: wat kunnen we preventief in de kinderopvang/peuteropvang en onderwijs doen, teneinde te voorkomen dat een kind zich minder goed kan ontwikkelen. Doel hiervan is dat het kind verder kan in de reguliere onderwijsroute en we hiermee kunnen voorkomen dat het kind op latere leeftijd een zorgtraject vanuit de Jeugdwet nodig heeft en/of de route naar het speciaal onderwijs moet lopen. Samenwerken, preventie, vroegsignalering, inclusie, talentontwikkeling en ouderparticipatie zijn hierbij belangrijke speerpunten.

Het gemeentelijk onderwijsbeleid past binnen de kaders van de door de Gemeenteraad vastgestelde kaderplannen: Koerskompas, de herijking van het Sociaal Domein en de Hervormingsagenda Jeugd. Om de doelen uit deze plannen te kunnen realiseren, is een stevig Onderwijs(achterstanden)beleid noodzakelijk. Onderwijsbeleid van de gemeente houdt zich niet bezig met de onderwijsinhouden die het onderwijs verzorgt. Onderwijsbeleid van de gemeente zet in op de aanpalende beleidsvelden, zoals gezondheid, welzijn, beweging, kansengelijkheid, zorg, normen en waarden, kinderrechten en armoede. Om die reden is ons onderwijsbeleid een anker binnen de herijking van het sociaal domein om het zo effectief mogelijk te maken voor de ontwikkeling van onze jeugd. Willen we onze toekomstige generaties andere perspectieven geven, dan moeten we investeren vanuit onderop, preventief. Dit werkt beter dan vanuit de benadering van pleisters plakken (curatief).

Kansengelijkheid/inclusie

Werken aan kansengelijkheid in het onderwijs, is een grote opgave. De oorzaken van kansengelijkheid verschillen en zijn bovendien met elkaar verbonden. Vanuit de gemeente leggen we beleidsmatig de verbinding tussen onderwijs, extra ondersteuning, gezondheid en jeugdhulp. Het Brunssumse onderwijsbeleid bestaat inmiddels uit een integraal pakket aan voorzieningen, projecten en maatregelen t.b.v. de Brunssumse kinderen (0-12 jaar) en de verbinding met het voorgezet onderwijs/MBO. Dit beleid voeren we uit in samenwerking met de scholen, kinderopvang, peuteropvang, CMWW, GGD en externe partners zoals BCO, RID en zorgpartners in een doorlopende leer- en ontwikkellijn. Hier ligt ook de nadrukkelijke verbinding met het Jeugdbeleid.

In de Gemeente Brunssum zijn al diverse initiatieven opgestart vanuit deze aanpak (zowel lokaal als regionaal), waaronder Kansrijke Start, Armoedebelief, Taalstimulering en preventieve aanpakken rondom het jonge kind. Investeren in een jong kind is relatief klein qua omvang (en financiën), het rendement is groot. Bijvoorbeeld de effecten van voorschoolse educatie op de ontwikkeling van jonge kinderen.

De speerpunten van ons beleid zijn:

- Samenwerking: De kracht van onze doelen ligt in het samen willen bijdragen aan de doelstelling in het Koerskompas. In de samenwerking tussen alle partners – onderwijs, opvang, zorg, welzijn en ouders – niet vanuit verplichting, maar vanuit wat we écht willen voor onze kinderen. Vanuit gedeelde verantwoordelijkheid werken we aan gelijke kansen
- Ouderbetrokkenheid: Actieve betrokkenheid van ouders draagt aantoonbaar bij aan de ontwikkeling van kinderen. Voor de gemeente is dit een belangrijk aandachtspunt binnen het streven naar kansengelijkheid en het tegengaan van onderwijsachterstanden.
- Inclusief en rechtvaardig onderwijs: We versterken het onderwijs in Brunssum door vanuit netwerksturing te werken aan talentontwikkeling, vanuit vertrouwen en betrokkenheid. Interventies als de inzet van vroegcoaches en schoolmaatschappelijk werk maken hier deel van uit.
- Samen gezond en verbonden opgroeien: We verkleinen gezondheidsachterstanden door integraal (domeinoverstijgend) samen te werken aan een gezonde leefomgeving. Gezinnen worden hierbij ondersteund door een netwerk van zorgzame volwassenen in de school, de buurt en de samenleving.
- Sociaal kapitaal versterken: We bouwen aan duurzame relaties en netwerken die bijdragen aan de veerkracht van onze jeugd. Iedereen – van leerkracht tot sportcoach, van buurvrouw tot werkgever – kan een verschil maken in het leven van een kind.
- Voorzieningenniveau behouden en versterken: Via gerichte programmering en verbinding behouden en versterken we het onderwijsaanbod en de randvoorwaarden daaromheen.

Met deze aanpak realiseren we stap voor stap een omgeving waarin ieder kind in Brunssum de ruimte en ondersteuning krijgt om zijn of haar talenten te ontdekken en tot bloei te brengen. Zie verder het bijgevoegde Plan Onderwijsachterstandenbeleid 2025-2030.

d. Opties en keuze

Vanuit de Wet Primair Onderwijs is de gemeente verplicht om een LEA en OAB-plan te hebben. Het aanbieden van Voorschoolse Educatie voor geïndiceerde doelgroepkinderen is een wettelijke verplichting, die hieruit voortvloeit. Het overige OAB is autonoom beleid van de gemeente. De inzet van de gemeentelijke voorzieningen vanuit het onderwijsachterstandenbeleid dragen bij aan preventie en een doorgaande ontwikkellijn.

4. Bijlagen:

- **Onderwijsachterstandenbeleid Brunssum 2025-2030**
- **Begrotingswijziging 19 2025**

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester

Secretaris

Raadsbesluit

Afdeling : Maatschappelijke ontwikkeling
Registratiekenmerk : 202530830

De raad van de gemeente Brunssum,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 19 augustus 2025, afdeling Maatschappelijke ontwikkeling;

Besluit:

1. Het Plan Onderwijsachterstandenbeleid 2025-2030 vast te stellen.
2. Op basis van de tussentijdse begrotingswijziging nr. 19 een bedrag van € 315.000,00 bij te ramen in de begroting 2025. Dekking hiervan vindt plaats door onttrekking uit de algemene middelen.
3. Een bedrag van € 322.000,00 structureel op te nemen in de Begroting 2026 op produktnr. 430005, kostensoort 441200.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 16 september 2025.

De Raad voornoemd,

Voorzitter

Griffier